

ПРОФІЛАКТИКА ЗЛОЧИННОСТІ В КІБЕРСЕРЕДОВИЩІ

Ващенко А.О.

*Коростенський міськрайонний відділ з питань пробації центрального міжрегіонального управління
питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції України,*

Плотнікова М.Ф.

Житомирський національний агроекологічний,

Васильєв М.Л.

Всеукраїнська громадська організація «Народний рух захисту Землі»

Кіберсоціалізація особистості за своєю суттю є локальним процесом якісних змін структури само-свідомості особистості, а також її мотиваційною сферою в процесі використання Internet-ресурсів та комунікації з «віртуальними агентами соціалізації», що зустрічаються людині в глобальній мережі Internet, в першу чергу, в соціальних мережах, в процесі листування по e-mail, на форумах, в чатах (мається на увазі IRC – Internet Relay Chat), блогах, інтернет-пейджерях, телеконференціях on-line-іграх [1–2]. На етапі «інформаційної еволюції» людина змінюється як психологічно, так і фізіологічно. Психологічна зміна зумовлюється перенесенням частини соціальних аспектів в віртуальне середовище (соціальні мережі, комп'ютерні ігри, чати тощо дозволяють особистості відчувати себе не такою, якою вона є). Фізіологічна зміна досягається шляхом з'єднання біологічного тіла людини з комп'ютером як результат намагання усунути «недоліки» на фізіологічному рівні (кібернетичне протезування, чипізація особи для управління пристроями, наприклад, телевізором і ін.). Прикладами кіберсоціалізації суспільства є також наявність соціальних мереж, робототехніка та оточення особи з ними.

Сучасне комп'ютерне інформаційне поле формує середовище проживання людини як біологічного виду, розширюючи ареал й можливості подальшого «розселення» та «виховуючи» найбільш примітивні інстинкти людської особистості. Інтернет як потужний провідник інформації сприяє організації маркетингової та логістичної діяльності, внутрівидовим комунікаціям, організації соціальних акцій, які реалізуються лише «натисканнями на кнопки миші» або відправленням повідомлення електронною поштою, що сприяє як активізації суспільного життя, так і стрімкому поширенню «паразитуючих» ідей та зловмисного втручання в діяльність підприємств і особистостей.

Процес зміни середовища проживання людини з урахуванням розвитку інформаційних технологій визначається специфікою самих технологій. Так, розвиток соціальних мереж зумовлений не лише доступністю для користувачів (для спілкування достатньо, власне, бажання спілкуватися, а відповідні мовні, територіальні, расові, часові та інші бар'єри долають завдяки програмному та апаратному забезпеченню), але й зміною соціалізованої особистості (формується уявлення про напіванонімність, можливість зміни своїх рис та ролі у суспільстві, що певною мірою психологічно звільняє особу від відповідальності за наслідки такого спілкування, присутня ілюзія безкарності внаслідок «хованки» за вигаданим чи чужим образом). Крім соціального самоствердження можливе навмисне використання інформаційних систем для введення співрозмовника в оману з метою отримання будь-якої вигоди (фінансової, психологічної, соціальної та ін.), зокрема, за рахунок привласнення цінностей, нав'язування думок тощо. Таким чином, кіберсередовище – є й сферою розваг, спілкування, шпигунства, засіб введення в обману, отримання вигоди, маніпуляції, – все залежить від того, хто і як їх використовує.

Всесвіт і внутрішній світ людини мають єдиний ритмодинамічний механізм приймання-передачі сигналів. При цьому сигнали здатні трансформуватися: фізичні – у хімічні – у біоритмічні – у психічні. Для реалізації завдань Світу необхідно діяти в режимах і методиках його ритмодинаміки, що відбито в загальних законах розвитку. Для успішного розвитку особистості необхідно реалізувати методичний принцип непорушення гармонії біоритмів людського тіла і мозку. Це принцип етичного (одночасно й екологічного) імперативу. Надходження будь-якої інформації в процесі пізнання в канали сприйняття збуджує відповідний хвильовий процес, за допомогою якого інформація передається в мозок. Будь-який мислеобраз є осцилятором (точкою збудження хвиль) фазо-частотних коливань. Накладання хвильових картин, що надходять із різних каналів сприйняття в мозок, створює інтерференційну картину об'єкту, що сприймається як його голографічний образ – модель – символ. Створена голографічна модель, яка супроводжується відповідним індивідуальним її відчуттям (проживанням і акомодациєю), стає мислеобразом – індивідуальною голографічною одиницею мислення. Орієнтація на творчість та розвиток особистості має форму інформаційно-енергетичного характеру, причинно-наслідковий потенціал якої реалізує можливості зростання і трансформації. Потенціал його впровадження включає крос-кореляції мислеобразів, що вже є досвідом індивіда. У зв'язку з викладеним одним з напрямів відродження нації і зниження негативних наслідків кіберсередовища є підвищення свідомості населення та розвитку депресивних регіонів через реалізацію ідеї «Родова садиба» як механізму регулювання системи суспільних відносин, розроблену ННЦ «Інститут аграрної економіки» спільно з ВГО «Народний рух захисту Землі», вивчену та рекомендовану до впровадження Кабінетом Міністрів України і НААНУ [3–4].

Концепцією «Родова садиба» передбачено «надати законодавче право кожному громадянину України отримати 1 га землі, безоплатно, без права продажу, з правом передачі лише у спадок» (проект Закону України «Про родові садиби та родові поселення»). На громадянина (або родину) покладається обов'язок засадити не менше 30% цієї ділянки неплодовими деревами та дотримуватися екологічного законодавства. В процесі облаштування родової садиби у людини напрацьовуються навички гармонізації відносин з природою, як наслідок, змінюється свідомість населення в напрямі підвищення рівня відповідальності за власне життя та територію проживання, поширення органічного виробництва, безвідходної життєдіяльності, біоадекватних методик в освіті та вихованні (ноосферна освіта) [5]. Родова садиба, утворена у формі сімейно-трудоного об'єднання громадян в поєднанні з іншими аналогічними за статусом об'єктами, утворює цілісний комплекс – родове поселення, яке крім інших функцій виконує завдання суспільно етичного виховання молоді, залучення її до праці, формує світоглядні пріоритети на гуманістичних засадах самовдосконалення та саморозвитку, забезпечує підґрунтя для становлення особистості через власний приклад, організовуючи діяльність майстерень, центрів творчості, облаштовуючи садибу, поселення та прилеглі території й залучаючи до цього дітей та молодь.

Взаємодія з природою, трудова та соціальна зайнятість молоді формує якісно новий рівень її світогляду, що виявляє творчий потенціал і концентрує увагу на живих об'єктах – рослинному, тваринному світі, проєктах середовища існування. Має місце ноосферний розвиток, запропонований ще академіком В. І. Вернадським. Він характеризується усвідомленим, керованим підходом до загальних законів управління життєдіяльністю суспільства та навколишнього світу і є ціннісно орієнтованим на загальні закони розвитку людини, суспільства і природи, при якому задоволення життєвих потреб населення здійснюється без шкоди для природи і майбутніх поколінь.

Таким чином, практика організації та функціонування родових поселень засвідчила перспективний характер створення біоекосистем, відродження мережі населених пунктів на сільських територіях, відновлення існуючих та створення нових елементів виробничої та соціальної інфраструктури та активізації їх роботи, зокрема, у напрямі створення системи закладів культури, освіти та виховання, охорони здоров'я тощо. Переважання органічних, безвідходних, енергозберігаючих технологій, використання відновлюваних джерел енергії у виробництві та життєдіяльності, активізація ролі біоадекватних методик в освіті та вихованні створюють умови для стійкого розвитку як окремої спільноти, так і суспільства в цілому. Багатофункціональний характер становлення територій (взаємозв'язок і взаємообумовленість соціальних, екологічних та економічних складових розвитку – індивідів, їх сімей, поселень, суспільства, природних явищ, об'єктів і процесів, економічних цілей та завдань) є основою їх гармонізованого та збалансованого розвитку. Останнє дозволяє досягати максимального ефекту для території як механізм профілактики злочинності в суспільстві в цілому і серед молоді, зокрема. Відкриваючи природні для особистості цілі та завдання розвитку ідея «Родова садиба» вилучає молодь з кіберсередовища і таким чином нівелює його негативний вплив.

Література:

1. Мудрик А. В. Социализация человека. – М., 2007. – С. 247—248.
2. Плешаков В. А. К вопросу об определении понятия «социализирующая среда» в социальной педагогике // Актуальные проблемы профессионально-педагогического образования: Межвузовский сборник научных трудов. Вып. 4. /Под ред. доктора педагогических наук, профессора Е. А. Левановой. – Калининград: Балтийский институт экономики и финансов, 2000. – С. 107—109.
3. Ващенко А. О. Родові та екологічні поселення – один з механізмів впровадження інноваційних методів соціальної адаптації та ресоціалізації засуджених / А. О. Ващенко // Родові поселення – механізм формування державних пріоритетів розвитку сільських територій України в умовах євроінтеграції: матеріали міжнародної наук.-практ. конф., 22 квітня 2016 р. – Житомир: Вид-во «Рута», 2016. – 112 с.
4. Плотнікова М. Ф. Ноосферна освіта як механізм ресоціалізації підоблікових / М. Ф. Плотнікова, А. О. Ващенко // IBESon 2016. Інновації в бізнес-освіті 2016. Друга міжнародна науково-практична Інтернет-конференція. – Конференція присвячена 50-річчю кафедри стратегії підприємств факультету економіки та управління ДВУЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (18 листопада 2016 р.). – Режим доступу: <http://ibe.kneu.org/uk/plotnikova-m-f-vashhenko-a-o-noosferna-osvita-yak-mehanizm-resotsializatsiyi-pidoblikovyh/#comment-34>
5. Плотнікова М. Ф. Перспективи розвитку сільських територій та Концепція «Родової садиби»: соціально-екологічний аспект / М. Ф. Плотнікова, М.Л. Васильєв // Вісник ЖНАЕУ. – 2014. – № 2, Т. 4, ч. II. – С. 412-423.